

Ενδεικτικές Απαντήσεις Πανελληνίων Θεμάτων 2009
Λατινικά Θεωρητικής Κατεύθυνσης

A.

Όταν όλοι απάντησαν πως ήταν φρέσκο, αυτός είπε: «Κι όμως, μάθετε ότι κόπηκε στην Καρχηδόνα πριν τρεις μέρες. Τόσο κοντά στα τείχη μας έχουμε τον εχθρό! Φυλαχτείτε, λοιπόν, από τον κίνδυνο, προστατεύστε την πατρίδα. Μη στηρίζετε στις δυνάμεις της Ρώμης. Την αυτοπεποίθηση, η οποία είναι υπερβολική σε εσάς, να την αποβάλλετε. Κανείς μην πιστέψετε ότι θα φροντίσει για την πατρίδα, αν εσείς οι ίδιοι δε φροντίσετε για την πατρίδα. Θυμηθείτε ότι η πολιτεία μας βρέθηκε κάποτε στον έσχατο κίνδυνο!» Κι αμέσως άρχισε ο τρίτος Καρχηδονιακός πόλεμος, κατά τη διάρκεια του οποίου καταστράφηκε η Καρχηδόνα.

Ούτε πρέπει να επικρίνεται περισσότερο ο προδότης της πατρίδας από τον προδότη της κοινής ωφέλειας, ή όποιος λιποτακτεί από τη γενική ευημερία για χάρη της δικής του ωφέλειας και ευημερίας. Από αυτό συμβαίνει ώστε να είναι αξιέπαινος αυτός που σκοτώνεται για την πατρίδα, επειδή αρμόζει να είναι πιο αγαπητή σε μας η πατρίδα απ' ό,τι εμείς οι ίδιοι.

1α. *diem:* die
muris: muros
opibus: opes
urbis: urbium
communis salutis: communi salute

1β. *quae:* quod
neminem: nullius
vos ipsi: vobis ipsis
is: eas

1γ. *prope:* propius

extremo: extero
magis: maxime
cariorum: carissimarum

2α. *dixissent*: dic
decerptam esse: decerptum iri
cavete: cautum
tutamini: tutandi
nolite: nolles
fit: fierent
cadat: cecidistis
esse: fuerimus

2β. *habemus*: habeamus
haberemus
habiturae simus
habuerimus
habuissimus
sumptum est: sumere
sumpsisse

3α.
ante diem: εμπρόθετος επιρρηματικός προσδιορισμός που δηλώνει χρόνο· προσδιορίζει το “*decerptam esse*”.
decerptam esse: αντικείμενο στο “*scitote*” και ειδικό απαρέμφατο (ετεροπροσωπία)
Carthagine: απρόθετη (γιατί είναι όνομα πόλης) αφαιρετική (γιατί είναι όνομα γ’ κλίσης) που δηλώνει στάση σε τόπο· προσδιορίζει το “*decerptam esse*”.
opibus: αφαιρετική οργανική του μέσου στο “*confidere*”.
vobis: δοτική προσωπική κτητική από το “*est*”.
Punicum: ονοματικός ομοιόπτωτος επιθετικός προσδιορισμός στο “*bellum*”.
utilitatis: ονοματικός ετερόπτωτος προσδιορισμός, γενική αντικειμενική στο “*proditor*”.

cariorum: κατηγορούμενο που αναφέρεται στο υποκείμενο “patriam” μέσω του συνδετικού “esse”

esse: υποκείμενο στο απρόσωπο “deceat” και τελικό απαρέμφατο (ετεροπροσωπία).

3β. Ut (nos) laudare eum debeamus.

3γ. Nobismet ipsis (αφαιρετική συγκριτική)

4α. **Cum omnes recentem esse dixissent:** Δευτερεύουσα επιρρηματική χρονική πρόταση. Εισάγεται με τον ιστορικό – διηγηματικό σύνδεσμο “cum”, εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική (“dixissent”), γιατί ο ιστορικός “cum” υπογραμμίζει τη βαθύτερη σχέση της δευτερεύουσας με την κύρια πρόταση, δημιουργεί μια σχέση αιτίου και αιτιατού ανάμεσά τους (είναι φανερός ο ρόλος του υποκειμενικού στοιχείου που υπάρχει στην υποτακτική), χρόνου υπερσυντελικού, γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (από το “inquit”: ιστορικός παρακείμενος) και δηλώνει το προτερόχρονο στο παρελθόν. [Η πρόταση λειτουργεί ως επιρρηματικός προσδιορισμός του χρόνου – αιτίας στο ρήμα της κύριας πρότασης “inquit”.]

- Ubi omnes recentem esse dixerunt (-ere).

qui pro re publica cadat: Δευτερεύουσα αναφορική πρόταση προσδιοριστική στο “is”. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία “qui”, εκφέρεται με έγκλιση υποτακτική (“cadat”) από έλξη προς την υποτακτική “sit”, χρόνου ενεστώτα, γιατί εξαρτάται από αρκτικό χρόνο (άμεσα από το “sit”, έμμεσα από το “fit”): σύμφωνα με τους κανόνες της ακολουθίας των χρόνων δηλώνει το σύγχρονο στο παρόν – μέλλον. [Η πρόταση λειτουργεί ως επιθετικός προσδιορισμός στο “is”.]

4β. Ne oribus urbis confisi sitis.

4γ. Cato monet eos ut Fiduciam, quae nimia illis (eis) sit, deponant.